

ปัญหาการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญา

The Problem of Determining the Statute of Limitations under Criminal Law

ศศินัดดา พงษ์ภักดี^{1*} และวรรณวิภา เมืองถ้ำ²

Sasinadda Pongpakdee^{1*} and Wanwipa Muangtham²

^{1*}นักศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

²อาจารย์ ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1*}Master Student of Laws Sukhothai Tammathirat Open University

²Lecturer from Sukhothai Tammathirat Open University

*Corresponding Author Email: sasinadda1983@gmail.com

Received: 22 July 2024

Revised: 9 August 2024

Accepted: 12 August

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาของกฎหมายในการกำหนดอายุความในคดีอาญา 2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาในประเทศไทยและต่างประเทศ 3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศไทย และ 4. เพื่อข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการวิจัยทางเอกสาร โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ การวิจัยจากตัวบทในรูปแบบของประมวลกฎหมาย หนังสือตำรา วารสาร ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ บทความ สื่อสารสนเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์กฎหมายอายุความในคดีอาญา และฐานข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายอายุความในคดีอาญาให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิด ทฤษฎี และหลักเกณฑ์ในการกำหนดให้มีอายุความในคดีอาญา มีเหตุผลหลักที่สำคัญจากแนวคิดเรื่องกฎแห่งการลืม 2) กฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศแล้วกฎหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุม หรือเหมาะสม 3) การกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มีการบัญญัติหลักเกณฑ์อื่น ๆ เช่น หลักการ ไม่นับอายุความในคดีอาญาบางประเภท หลักการขยายอายุความ หลักการหยุดนับอายุความชั่วคราว มาบังคับใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการอำนวยความสะดวกแก่ที่ควรทำให้คดีอาญาความเพิ่มมากขึ้น และ 4) จึงเห็นสมควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดอายุความ ให้ครอบคลุมและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อกระบวนการยุติธรรม

คำสำคัญ: อายุความคดีอาญา, การกำหนดอายุความ

Abstract

This research consists purposes were 1. to the concepts, theories, and history of the statute of limitations in criminal cases 2. to compare legal issues regarding the statute of limitations in criminal cases between Thailand and other countries 3. to analyze legal problems concerning the statute of limitations in criminal cases in Thailand and 4. to propose recommendations for improving the efficiency of the statute of limitations in criminal cases. This research is a qualitative study emphasizing documentary research. It involves studying information from various sources such as statutory laws in the form of legal codes, textbooks, journals, research papers, theses, dissertations, articles, and information media. These sources will be analyzed to understand the

statute of limitations in criminal cases. Additionally, online databases from Thailand and other countries will be utilized to propose recommendations for the amendment of the statute of limitations in criminal cases, aiming to make it more appropriate and effective. The study found that 1) according to the concepts, theories, and criteria for establishing statutes of limitations in criminal cases, a primary rationale is based on the concept of the "law of forgetting." 2) When comparing Thailand's laws on the statute of limitations in criminal cases with those of other countries, Thailand's laws are found to be neither comprehensive nor appropriate 3) The current statute of limitations in Thailand lacks the implementation of other principles, such as the principle of not counting the statute of limitations for certain types of criminal cases, the principle of extending the statute of limitations, and the principle of temporarily stopping the statute of limitations, which are necessary to enhance justice. As a result, the number of cases expiring due to the statute of limitations has increased and 4) Therefore, it is deemed appropriate to amend and improve the provisions regarding the statute of limitations to make them more comprehensive and suitable for the maximum benefit of the justice system.

Keywords: Statute of Limitations in Criminal Cases, Determination of Statute of Limitations

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil law) ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับอายุความไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หมวด 9 ว่าด้วยอายุความ มีบทบัญญัติเรื่องกำหนดเวลาฟ้องคดีอาญา กำหนดเวลาฟ้องคดีกักกัน กำหนดเวลาล่วงเลยการลงโทษ และล่วงเลยการบังคับค่าปรับการกักกันและการทำทัณฑ์บนไว้ อายุความจึงเป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ใช้สิทธิเรียกร้อง สิทธิฟ้อง หรือสิทธิร้องทุกข์ หากปล่อยเนิ่นนานไปจนล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้ว สิทธิเช่นว่าจะเป็นอย่างอื่นอีกมิได้ ซึ่งเรียกว่า “การขาดอายุความ” (คณิต ณ นคร, 2556, น.443) กระบวนการยุติธรรมของไทยไม่สามารถปราบปรามคดีอาชญากรรมให้หมดสิ้นไปได้ เช่น อาชญากรรมที่เกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้อื่น อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น ไม่สามารถสืบเสาะแสวงหาพยานหลักฐานมาดำเนินคดีได้ทันเวลา จนคดีขาดอายุความ อีกทั้งบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดอายุความคดีอาญาของไทยยังมีช่องว่างของกฎหมายในการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยใช้เป็นช่องทางในการหลบหนี ไม่ว่าจะเป็นการหลบหนีก่อนนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การหลบหนีหลังจากได้รับการปล่อยชั่วคราวระหว่างพิจารณาหรือการหลบหนีหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาจนคดีขาดอายุความ จึงทำให้เกิดปัญหาในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้ และถ้าผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางการเงินที่ดีหลบหนีออกไปนอกประเทศก็เป็นการยากที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้เป็นปัญหาของกระบวนการยุติธรรมไทยโดยแท้จริง และการที่คดีอาญาหลายคดีขาดอายุความจนไม่สามารถ นำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกฎหมาย รวมทั้งเกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์ว่า มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอายุความทำให้เกิดความไม่ชอบธรรมในกระบวนการของกฎหมาย เพราะปล่อยให้ผู้กระทำความผิดที่หลบหนีการฟ้องร้องการพิจารณา หรือการลงโทษ หลุดพ้นจากกระบวนการยุติธรรมไปด้วยระยะเวลา จึงทำให้หน่วยงานที่มีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายต้องตระหนักและพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด และขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงสิทธิในการต่อสู้ของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ด้วยเช่นกัน

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญา เมื่อประมวลกฎหมายอาญา ได้มีการกำหนดอายุความในคดีอาญาไว้ ไม่ว่าจะเป็นอายุความในการฟ้องคดี อายุความร้องทุกข์ และอายุความล่วงเลยการลงโทษ หากไม่ได้ตัวผู้ต้องหา

มาฟ้องคดีหรือร้องทุกข์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือไม่ได้ตัวผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษมารับโทษในเวลาที่กฎหมายกำหนด คดีก็จะเป็นอันขาดอายุความ ทำให้รัฐหมดอำนาจที่จะดำเนินคดีหรือหมดอำนาจที่จะบังคับโทษกับผู้ต้องหาได้อีก ดังนั้น การกำหนดอายุความจึงควรกำหนดให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน การกำหนดอายุความที่ไม่เหมาะสมอาจทำให้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้เพราะเพียงแค่ว่าเหตุคดีขาดอายุความ การที่กฎหมายกำหนดอายุความไว้นั้นมีเหตุผลสำคัญคือ (กำชัย จงจักรพันธ์, 2555, น.89) เป็นนิตินโยบายรัฐเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงในการอ้างสิทธิของบุคคล อันเป็นการห้ามปรามมิให้มีการนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาเนิ่นนานแล้วมาเรียกร้องต่อกัน เพราะเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาเนิ่นนานแล้ว ย่อมยุ่งยากสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์แก่กัน พยานหลักฐานอาจสูญหาย เสื่อมสภาพ บกพร่อง หรือคลาดเคลื่อนไปตามกาลเวลาได้ ซึ่งจะส่งผลให้การวินิจฉัยข้อพิพาทนั้นอาจไม่เป็นธรรมได้อย่างแท้จริง

บทบัญญัติในเรื่องอายุความที่ปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 มาตรา 96 และมาตรา 98 เป็นบทบัญญัติที่ใช้มานาน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ ความผิดอาญาฐานอื่นที่มีอัตราโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต และจำคุกยี่สิบปี มาดำเนินคดีอาญาและนำตัวมาลงโทษได้ จะเห็นได้ว่าการที่นำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้ในคดีอาญาทุกประเภทมีผล ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีแก่อาชญากรร้ายแรงได้ เพราะผู้กระทำความผิดเลือกที่จะหลบหนีจนกว่าคดีจะขาดอายุความแทนการต่อสู้คดีตามกฎหมาย หรือยอมรับการบังคับโทษตามคำพิพากษา ซึ่งดูเหมือนว่าบทบัญญัติในเรื่องอายุความดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินคดีอาญาบางประเภท และเกิดปัญหาเรื่องการไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอาญาได้

โดยทั่วไปการกำหนดอายุความของการกระทำความผิดจะมีการกำหนดระยะเวลาสั้นหรือยาวแตกต่างกันสอดคล้องกับกฎแห่งการลืม โดยกฎแห่งการลืมนั้นมีหลักว่า “เวลาล่วงเลยไปยิ่งนานเท่าใดความทรงจำ ก็ยิ่งน้อยลงเท่านั้น” ความยากในการพิสูจน์ทั้งฝ่ายโจทก์และฝ่ายจำเลยยิ่งเพิ่มขึ้น โอกาสผิดพลาดยิ่งมากขึ้น (จิตติ ดิงศัทธีย์, 2546, น.1271-1272) อย่างไรก็ตามการกระทำความผิดบางประเภทในบางประเทศก็ไม่มีอายุความในการฟ้องคดี หรือกรณีความผิดบางประเภทกฎหมายกำหนดให้อายุความสะดุดหยุดอยู่หรือการหยุดนับอายุความไว้ชั่วคราว เช่น กฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการกระทำความผิดร้ายแรงที่มีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิต และตามกฎหมายอาญาประเทศของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้มีการกำหนดให้การกระทำความผิดฐานอาชญากรรมฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การกระทำความผิดร้ายแรงฐานฆ่าคนตายโดยทารุณโหดร้าย เช่น การฆ่าผู้อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจในทางเพศ อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ และอาชญากรรมสงคราม ความผิดประเภทดังกล่าวจะไม่มีอายุความในการฟ้องคดี กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวแล้วเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้เสมอไม่ว่าระยะเวลาจะผ่านพ้นไปนานเท่าใดก็ตาม

ในส่วนของการร้องทุกข์ตามกฎหมายในประเทศไทย ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ถ้าไม่ร้องทุกข์ภายในเวลาที่กำหนดเป็นอันขาดอายุความ เห็นว่าอายุความที่กำหนดนั้นมีระยะเวลาสั้นเกินไป ถ้าผู้เสียหายบางรายที่ไม่ได้รู้กฎหมาย หรือบางคดีต้องใช้ระยะเวลาในการค้นหาพยานหลักฐานที่ต้องใช้ในการร้องทุกข์ หรือผู้กระทำความผิดที่มีความรู้เรื่องกฎหมายประวิงเวลาไปเรื่อย ๆ จนทำให้คดีขาดอายุความ จากสาเหตุดังกล่าวเป็นการทำให้ผู้เสียหายเสียสิทธิในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ กฎหมายอาญาของต่างประเทศมีการกำหนดอายุความร้องทุกข์ที่มีระยะเวลายาวนานกว่าประเทศไทย เช่น ประเทศญี่ปุ่น เกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งต้องร้องทุกข์ จะไม่มีการร้องทุกข์ใดที่สามารถกระทำได้ภายหลังจาก 6 เดือน นับจากวันที่ผู้ร้องทุกข์ทราบตัวผู้กระทำความผิด

ดังนั้น เห็นว่าสมควรทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงข้อจำกัดของบทบัญญัติเรื่องอายุความในคดีอาญาที่ประเทศไทยใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน และวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ควรมีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและบังคับใช้กับสภาพการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีและลงโทษตามกฎหมาย และเพื่อความเป็นธรรมต่อการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายด้วย โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาหาแนวทางและความเหมาะสมในการแก้ไข

ปรับปรุงกฎหมายในเรื่องของอายุความในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ในเรื่องการฟ้องคดี การร้องทุกข์ และการบังคับโทษ เพื่อให้กฎหมายมีความเป็นมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น และเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาของกฎหมายในการกำหนดอายุความในคดีอาญา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้บทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัญหาการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญา จากแนวคิดในการกำหนดอายุความของประเทศต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับลักษณะความร้ายแรงของการกระทำความผิด อัตราโทษที่กฎหมายกำหนดสำหรับการกระทำผิดนั้น ๆ ในประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) จะมีการบัญญัติกำหนดอายุความในการฟ้องคดีเอาไว้ตามหลักกฎหมายแห่งการลิม ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าเมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้วระยะเวลาล่วงเลยผ่านไปความทรงจำของบุคคลจะเลือนหายไป เป็นปัญหาในเรื่องความคงอยู่ของพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิด และเมื่อเวลาผ่านไปจะไม่มีผู้จดจำเหตุการณ์นั้น ๆ ได้อีกต่อไป จึงไม่มีความจำเป็นในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอีกต่อไป นอกจากนี้การที่ผู้กระทำความผิดที่หลบหนีกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าวต้องประสบกับความยากลำบากก็ถือเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดทางอ้อมแล้ว แต่ต่อมาในประเทศที่ใช้กฎหมายในระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) เริ่มผ่อนปรนหลักเกณฑ์ในเรื่องอายุความฟ้องคดีอาญา โดยมีการยกเว้นในความผิดอาญาบางประเภทไม่ให้อายุความในการฟ้องคดี เช่น ในประเทศฝรั่งเศส ความผิดเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (พงศธร บุญอารีย์, 2540, น.96) หรือคดีอุกฉกรรจ์อื่น ๆ ที่กระทำต่อมนุษยชาติ (ปกป้อง ศรีสนิท, 2556, น.67-69) เช่น การเอาคนลงเป็นทาส การลักพาตัว การทรมานหรือดูหมิ่นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยมีเหตุจูงใจทางการเมือง ประชญา การเหยียดผิว หรือศาสนา เพราะในปัจจุบันนี้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ ก็ได้มีการพัฒนาไปจากสมัยก่อนเป็นอย่างมาก ซึ่งวิทยาการเหล่านี้ ก็ได้ทำให้ช่องว่างระหว่างข้อจำกัดในเรื่องของเวลากับการรวบรวมและการเก็บรักษาพยานหลักฐานในคดีนั้นหมดสิ้นไป ส่วนในประเทศที่ใช้กฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ถือว่าคดีอาญาเป็นความผิดที่ถือว่ารบกวนความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม ซึ่งรัฐ (กษัตริย์) เป็นผู้ดูแล การฟ้องคดีอาญาจึงเป็นการทำแทนกษัตริย์ ซึ่งอายุความในการฟ้องคดีอาญาถือหลักที่ว่าอายุความไม่ใช้กับกษัตริย์ (time dose not run against the king) เนื่องจากมีแนวคิดที่ว่ากษัตริย์สามารถทำสิ่งใดก็ได้โดยปราศจากความผิด (the king can do no wrong) ดังนั้น แม้ระยะเวลาจะล่วงเลยไปนานเพียงใด กษัตริย์ก็ยังสามารถฟ้องคดีได้ กล่าวคือ รัฐสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้เสมอ ไม่ว่าระยะเวลาจะล่วงเลยไปนานเท่าใดก็ตาม ซึ่งต่อมาหลักการดังกล่าวเริ่มมีการผ่อนปรนยกเว้นในการกำหนดอายุความกับคดีอาญาบางประเภทให้อายุความในการฟ้องคดี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยจากเอกสาร โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล ได้แก่ การศึกษาวิจัยด้านเอกสาร (Document Research) ทำการค้นคว้าหาข้อมูลจาก หนังสือ ตำรา กฎหมาย วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ เว็บไซต์ และตัวบทกฎหมาย และข้อมูลสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งของประเทศไทย และของต่างประเทศ

2. การรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ ตำรากฎหมาย วิทยานิพนธ์ งานวิจัย บทความ เว็บไซต์ และตัวบทกฎหมาย และข้อมูลสารสนเทศทางอิเล็กทรอนิกส์ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลต่าง อาทิเช่น ตัวบทในรูปแบบของประมวลกฎหมาย หนังสือตำรา วารสาร ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความ สื่อสารสนเทศ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญาผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาของกฎหมายในการกำหนดอายุความในคดีอาญา

ผลการวิจัยพบว่า ในการกำหนดให้มีอายุความในคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอาญาของไทยหรือกฎหมายอาญาของต่างประเทศ ต่างก็มีเหตุผลหลักคือ ในเรื่องของแนวคิดเรื่องกฎแห่งการลืม เนื่องจากพยานหลักฐานโดยเฉพาะพยานเป็นสำคัญในการพิสูจน์ความผิด ในคดีอาญา ซึ่งแต่เดิมนั้นการรับฟังพยานหลักฐานจำเป็นต้องฟังความทรงจำของมนุษย์เป็นสำคัญ และเป็นธรรมชาติว่าสิ่งที่พยานบุคคลรู้เห็นจะลืมนั่นไปตามกาลเวลาอันอาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดประเด็นเรื่องอายุความขึ้นมาใช้บังคับ การที่กฎหมายกำหนดอายุความไว้นั้นมีเหตุผลสำคัญคือ (กำชัย จงจักรพันธ์, 2555, น.89) เป็นนิติบัญญัติรัฐเพื่อดำรงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงในการอ้างสิทธิของบุคคล อันเป็นการห้ามปรามมิให้มีการนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาเนิ่นนานแล้วมาเรียกร้องต่อกัน เพราะเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาเนิ่นนานแล้วย่อมยุ่งยากสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์แก่กัน พยานหลักฐานอาจสูญหาย เสื่อมสภาพ บกพร่องหรือคลาดเคลื่อนไปตามกาลเวลาได้ ซึ่งจะส่งผลให้การวินิจฉัยข้อพิพาทนั้นอาจไม่เป็นธรรมได้อย่างแท้จริง แนวคิดและหลักการในการกำหนดอายุความในคดีอาญา ในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้สะท้อนให้เห็นพัฒนาทางด้านกฎหมายที่ได้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพอาชญากรรมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป เดิมการกำหนดอายุความในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันไป ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณีมักจะไม่กำหนดอายุความในคดีอาญา โดยถือเป็นอำนาจของรัฐที่จะดำเนินคดีเมื่อใดก็ได้ ส่วนประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมายจะยึดหลักมีบทบัญญัติเรื่องอายุความไว้สำหรับทุกฐานความผิด การกำหนดอายุความการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการกำหนดอายุความฟ้องคดี อายุความล่วงเลยการลงโทษและอายุความร้องทุกข์ของประเทศไทย ได้มีการบัญญัติในประมวลกฎหมายมาเป็นเวลานานแล้ว จึงเกิดความไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ที่ผ่านมามีการขยายตัวในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย การคมนาคมที่สะดวก ทำให้อาชญากรรมเคลื่อนไหวตัวได้มากขึ้น ปัญหาอาชญากรรมเป็นภัยทางสังคมอย่างร้ายแรง ทำให้ในปัจจุบันมีผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น และความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม ทำให้รูปแบบการกระทำความผิดที่พัฒนาการไปอย่างต่อเนื่องตามยุคสมัย ทำให้ยากต่อการสืบค้นถึงการกระทำความผิดและตัวผู้กระทำความผิด ตลอดจนปัญหาอันเกิดจากการ ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอาญาบางรายได้ เพราะเหตุที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ไปเป็นเวลานาน อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องอายุความ ทำให้ไม่สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดอาญาดังกล่าวได้ จนมีผลทำให้ไม่สามารถดำเนินการทางกฎหมายใด ๆ แก่ผู้นั้นได้อีกภายหลังจากคดีขาดอายุความ

2. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาในประเทศไทยและต่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา สหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ได้กำหนดให้มีการหยุดนับอายุความไว้ เป็นการชั่วคราว (Tolling) มาใช้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีออกจากระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นมาตรการป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดอาศัยกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้มาเป็นเครื่องมือเพื่อหลีกเลี่ยงไม่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

และไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย นอกจากนี้กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ยังได้กำหนดข้อยกเว้นของการบังคับใช้กฎหมายอายุความให้คดีอาญาบางประเภทไม่อยู่ในบังคับของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยอายุความ เช่น คดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (พงศ์ธร บุญอารีย์, 2540, น.96) คดีก่อการร้าย คดีอุกฉกรรจ์อื่น ๆ ที่กระทำต่อมนุษยชาติ (ปกป้อง ศรีสนิท, 2556, น.67-69) คดีฆ่าผู้อื่น และคดีที่มีโทษประหารชีวิต เป็นคดีที่ไม่มีอายุความ และในส่วนเรื่องการกำหนดอายุความร้องทุกข์ของประเทศญี่ปุ่นนั้น ก็ได้มีการกำหนดอายุความในการร้องทุกข์ที่มีระยะเวลายาวนานกว่าประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดอายุความในการร้องทุกข์ไว้ไม่กำหนด 6 เดือน ซึ่งการกำหนดข้อยกเว้นของการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกับการกำหนดอายุความของประเทศไทยที่มีมติบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้ในกฎหมายของประเทศไทยแต่อย่างใด

การกำหนดอายุความในคดีอาญาตามกฎหมายประเทศไทยกับต่างประเทศ

3. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่า ในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความฟ้องร้อง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 วรรคแรก บทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความระหว่างดำเนินคดี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 วรรคสอง บทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความร้องทุกข์ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 96 และบทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความล่วงเลยการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 98 และจากการศึกษากฎหมายของประเทศไทยจะเห็นได้ว่า ในประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้คดีอาญา บางประเภทไม่มีการกำหนดอายุความ และการกำหนดให้อายุความสะดุดหยุดอยู่หรือการหยุดนับอายุความชั่วคราวก็ยังไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพราะหากล่วงเลยระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไปแล้ว ก็ไม่สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีได้อีกต่อไปหรือที่เรียกว่า “คดีขาดอายุความ” ทำให้หน่วยงานภาครัฐหมดอำนาจที่จะดำเนินคดีนำตัวผู้กระทำความผิดมารับโทษได้ตามกระบวนการทางกฎหมาย ซึ่งในบางคดีนั้น เป็นคดีร้ายแรงที่มีผลกระทบกระเทือนต่อสังคมประชาชน ทั้งยังเป็นภัยร้ายแรงต่อประเทศ ทำให้เกิดผลเสียหลายด้าน ผู้กระทำความผิดอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการหลบหนีไปจนคดีขาดอายุความ ทำให้คนในสังคมเกิดความกังวล หวาดกลัวต่อการใช้ชีวิต ในปัจจุบันที่มีความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม และไม่เกิดประสิทธิภาพในด้านการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมได้เท่าที่ควร

4. การเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

4.1 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาบางประเภท เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้มีการกำหนดอายุความในคดีอาญาไว้ ไม่ว่าจะเป็นอายุความในการฟ้องร้อง อายุความล่วงเลยการลงโทษ และอายุความร้องทุกข์ ว่าหากไม่ได้ตัวผู้ต้องหาหรือพยานในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้ หรือไม่ได้ตัวผู้ต้องหาคำพิพากษาให้ลงโทษมารับโทษ และหากไม่ได้ร้องทุกข์ในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนด คดีก็จะเป็นอันขาดอายุความ อันจะทำให้รัฐหมดอำนาจที่จะดำเนินคดีหรือหมดอำนาจที่จะบังคับโทษกับผู้ต้องหาได้อีก ซึ่งในคดีบางประเภทเป็นคดีร้ายแรงกระทบกระเทือนต่อสังคม ประชาชน และเป็นภัยร้ายแรงแก่ประเทศ เมื่อกฎหมายกำหนด อายุความไว้ จะทำให้เกิดปัญหาในการนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยอาจเกิดจากศักยภาพในการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้เพียงพอต่อคดี หรือตัวผู้กระทำความผิดที่มีศักยภาพและความสามารถ ในการหลบหนีอาศัยช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวหลบหนีไปจนคดีขาดอายุความ ทำให้กระบวนการยุติธรรมที่ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ อันจะทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงเห็นควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับอายุความ โดยกำหนดให้คดีอาญาที่ร้ายแรงไม่มีอายุความและขยายอายุความในการดำเนินคดีอาญา ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญามีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการแก้ไขปัญหาผู้กระทำ

ความผิดที่หลบหนี ให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อดำเนินคดีและรับโทษตามกฎหมาย จึงเห็นควรแก้ไขความในมาตรา 95 วรรคหนึ่งเดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่ความผิดที่ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้อยู่ในบังคับของอายุความ (1) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี (2) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี (3) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี (4) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น”

4.2 ปัญหาการนับอายุความในการฟ้องคดีอาญา ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมคือการไม่สามารถนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้เพราะคดีขาดอายุความ ไม่ว่าจะเป็นกรณีการขาดอายุความเนื่องจากไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องร้องต่อศาลภายในกำหนดอายุความได้ หรือกรณีที่ฟ้องจำเลยต่อศาลแล้วจำเลยหลบหนีการพิจารณาคดีจนล่วงเลยกำหนดอายุความ การที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีกระบวนการยุติธรรมนั้น ทำให้กระบวนการยุติธรรมไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินคดีอาญา ทำให้การปราบปรามอาชญากรรมไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีการหยุดนับอายุความในคดีอาญา คือ ไม่นับระยะเวลาที่มีการหลบหนีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอายุความคดีอาญา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและโอกาสในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายต่อไป จึงเห็นควรมีการแก้ไขความในมาตรา 95 วรรคสองเดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณา มิให้นับระยะเวลาในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไว้รวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ”

4.3 ปัญหาการกำหนดอายุความในคดีอาญาเกี่ยวกับการลงโทษ เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้มีการกำหนดอายุความล่วงเลยการลงโทษไว้ ว่าหากไม่ได้ตัวผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษมารับโทษในเวลาที่กฎหมายกำหนด คดีก็จะพ้นอายุความอันจะทำให้รัฐหมดอำนาจที่จะบังคับโทษกับผู้นั้นได้อีก ซึ่งในคดีบางประเภทเป็นคดีร้ายแรงกระทบกระเทือนต่อสังคม ประชาชน และเป็นภัยร้ายแรงแก่ประเทศ เมื่อกฎหมายกำหนดอายุความไว้ จะทำให้เกิดปัญหาในการนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยอาจเกิดจากผู้กระทำความผิดที่มีศักยภาพและความสามารถในการหลบหนีอาศัยช่องว่างของกฎหมายดังกล่าวหลบหนีไปจนคดีขาดอายุความ ทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาบังคับโทษได้ จึงเห็นควรแก้ไขความในมาตรา 98 เดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน มาตรา 98 เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังมีได้รับโทษกึ่ง ได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนี แล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ เป็นอันล่วงเลย การลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้ เว้นแต่ความผิดที่ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้อยู่ในบังคับของอายุความ (1) ยี่สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี (2) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี (3) สิบปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมา หรือโทษอย่างอื่น

4.4 ปัญหาการกำหนดอายุความในการร้องทุกข์ในความผิดอันยอมความได้ กฎหมายได้กำหนดอายุความในการร้องทุกข์ไว้ในมาตรา 96 มีหลักว่าผู้เสียหายจะต้องร้องทุกข์ภายในกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด หากผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในกำหนดเวลา คดีก็จะขาดอายุความร้องทุกข์ ตามกฎหมายอาญาของประเทศไทยมีการกำหนดอายุความร้องทุกข์มีระยะที่สั้นเกินไป ซึ่งหลักฐานบางอย่างอาจจะต้องใช้เวลาในการค้นหาเพื่อมาดำเนินการร้องทุกข์ และผู้เสียหายอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ จึงไม่ทราบว่าจะต้องมีการร้องทุกข์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้เสียหายเสียสิทธิในการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดได้ จึงเห็นควรแก้ไขข้อความในมาตรา 96 เดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน มาตรา 96 ภายในบังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญาผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาของกฎหมายในการกำหนดอายุความในคดีอาญา พบว่า หลักการในการกำหนดอายุความในคดีอาญาในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้สะท้อนให้เห็นพัฒนาทางด้านกฎหมายที่ได้เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพอาชญากรรมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป เดิมการกำหนดอายุความในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันไป ประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบจารีตประเพณีมักจะไม่กำหนดอายุความในคดีอาญา โดยถือเป็นอำนาจของรัฐที่จะดำเนินคดีเมื่อใดก็ได้ ส่วนประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมายจะยึดหลักมีบทบัญญัติเรื่องอายุความไว้สำหรับทุกฐานความผิด

2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า ในประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้คดีอาญาบางประเภทไม่มีการกำหนดอายุความ และการกำหนดให้อายุความสะดุดหยุดอยู่หรือการหยุดนับอายุความชั่วคราวก็ยังไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญา ประเทศสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ได้กำหนดให้มีการหยุดนับอายุความไว้เป็นการชั่วคราว (Tolling) มาใช้ในกรณีผู้กระทำความผิดหลบหนีออกจากกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ยังได้กำหนดข้อยกเว้นของการบังคับใช้กฎหมายอายุความ ให้คดีอาญาบางประเภทไม่อยู่ในบังคับของการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยอายุความ เช่น คดีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ คดีก่อการร้าย คดีอุกฉกรรจ์อื่น ๆ ที่กระทำต่อมนุษยชาติ คดีฆ่าผู้อื่น และคดีที่มีโทษประหารชีวิต เป็นคดีที่ไม่มีอายุความ และในส่วนเรื่องการกำหนดอายุความร้องทุกข์ของประเทศญี่ปุ่นนั้น ก็ได้มีการกำหนดอายุความในการร้องทุกข์ที่มีระยะเวลายาวนานกว่าประเทศไทย ซึ่งได้กำหนดอายุความในการร้องทุกข์ไว้มีกำหนด 6 เดือน ซึ่งการกำหนดข้อยกเว้นของการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นได้ว่า มีความแตกต่างกับการกำหนดอายุความของประเทศไทย ที่มีได้มีบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติไว้ในกฎหมายของประเทศไทยแต่อย่างใด

3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาของประเทศไทย พบว่า 1) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาบางประเภท ในปัจจุบันประเทศไทยได้กำหนดอายุความไว้สำหรับความผิดอาญาทุกประเภทโดยไม่ข้อยกเว้น และยังไม่มียกเว้นมิให้นำอายุความมาใช้แก่คดีอาญาบางประเภทดังเช่นในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น ควรให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับอายุความ โดยกำหนดให้คดีอาญาที่ร้ายแรงไม่มีอายุความและขยายอายุความในการดำเนินคดีอาญา 2) ปัญหาการนับอายุความในการฟ้องคดีอาญา การกำหนดให้อายุความสะดุดหยุดอยู่หรือการหยุดนับอายุความชั่วคราว ยังไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมาเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เพราะหากล่วงเลยระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไปแล้ว ก็ไม่สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีได้อีกต่อไปหรือที่เรียกว่า “คดีขาดอายุความ” ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้การนับอายุความในกรณีผู้กระทำความผิดหลบหนีจากกระบวนการยุติธรรมไว้ในบทบัญญัติหมวด 18 U.S.C. มาตรา 3290 กำหนดไว้ว่า “ไม่ให้นำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาใช้ในกรณีของบุคคลที่หลบหนีจากกระบวนการยุติธรรม” และประเทศสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น มีการกำหนดให้มีบทบัญญัติในเรื่อง หยุดนับอายุความไว้เป็นการชั่วคราว หรืออายุความสะดุดหยุดอยู่ จึงเห็นควรกำหนดให้นำหลักเรื่องการหยุดนับอายุความชั่วคราว หรือ อายุความสะดุดหยุดอยู่ มาใช้กรณีในระหว่างการพิจารณาตัดสินผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือวิกลจริตจนศาลสั่งงดการพิจารณา 3) ปัญหาการกำหนดอายุความในคดีอาญาเกี่ยวกับการลงโทษ ประมวลกฎหมายอาญาได้มีการกำหนดอายุความล่วงเลยการลงโทษไว้ใน มาตรา 98 ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาจะถือเอาประเภทของความผิดเป็นหลักในการพิจารณากำหนดระยะเวลาแห่งอายุความ แต่ก็ได้กำหนดให้ความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิตเป็นความผิดที่ไม่มีกำหนดอายุความเช่นเดียวกับในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งถือเอาอัตราโทษเป็นตัวกำหนดด้วยเช่นกัน จึงเห็นควรกำหนดให้คดีที่มีการกระทำความผิดที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน และยัง

เป็นการกระทำที่ทารุณโหดร้าย ที่ระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้นำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาบังคับใช้ 4) ปัญหาการกำหนดอายุความในการร้องทุกข์ในความผิดอันยอมความได้ กฎหมายได้กำหนดอายุความในการร้องทุกข์ไว้ในมาตรา 96 โดยกำหนดให้ผู้เสียหายจะต้องร้องทุกข์ภายในกำหนด 3 เดือน ตามกฎหมายอาญาของประเทศไทยมีการกำหนดอายุความร้องทุกข์มีระยะที่สั้นเกินไป ซึ่งหลักฐานบางอย่างอาจจะต้องใช้เวลาในการค้นหาเพื่อมาดำเนินการร้องทุกข์ และผู้เสียหายอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ จึงไม่ทราบว่าต้องมีการร้องทุกข์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้เสียหายเสียสิทธิในการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดได้ เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศญี่ปุ่นซึ่งกำหนดให้การร้องทุกข์มีระยะเวลา 6 เดือน ซึ่งมีระยะเวลายาวนานกว่าของประเทศไทย จึงเห็นควรขยายอายุความในการร้องทุกข์ให้ยาวขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เสียหายมีระยะเวลาเพียงพอในการรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญเกี่ยวข้องกับคดีไปใช้สิทธิในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด อีกทั้งเป็นการเยียวยาผู้เสียหายให้ได้รับความเป็นธรรมภายใต้หลักกฎหมายที่กำหนดขึ้น

4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดอายุความในคดีอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พบว่า 1) ควรให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับอายุความ โดยกำหนดให้คดีอาญาที่ร้ายแรงไม่มีอายุความและขยายอายุความในการดำเนินคดีอาญา 2) ควรกำหนดให้นำหลักเรื่องการหยุดนับอายุความชั่วคราว หรืออายุความสะดุดหยุดอยู่มาใช้กรณีในระหว่างการพิจารณาคดีผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือวิกลจริตจนศาลสั่งงดการพิจารณา 3) ควรกำหนดให้คดีที่มีการกระทำความผิดที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน และยังเป็นกระทำที่ทารุณโหดร้ายที่ระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้นำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาบังคับใช้ 4) ควรขยายอายุความในการร้องทุกข์ให้มีระยะเวลายาวขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เสียหายมีระยะเวลาเพียงพอในการรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญเกี่ยวข้องกับคดีไปใช้สิทธิในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด อีกทั้งเป็นการเยียวยาผู้เสียหายให้ได้รับความเป็นธรรมภายใต้หลักกฎหมายที่กำหนดขึ้น

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัญหาการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญาผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาของกฎหมายในการกำหนดอายุความในคดีอาญา ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดในการกำหนดให้มีอายุความในคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายอาญาของไทยหรือประมวลกฎหมายอาญาของต่างประเทศ ต่างก็มีเหตุผลหลักที่สำคัญจากแนวคิดเรื่องกฎแห่งการลืม เนื่องจากพยานหลักฐานโดยเฉพาะประจักษ์พยานเป็นสิ่งสำคัญในการพิสูจน์ความผิดในคดีอาญา ซึ่งแต่เดิมนั้นการรับฟังพยานหลักฐานจำเป็นต้องฟังความทรงจำของมนุษย์เป็นสำคัญ แต่พยานบุคคลรู้เห็นจะลืมนไปตามกาลเวลาอันอาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน จึงจำเป็นต้องหยิบยกประเด็นเรื่องอายุความขึ้นมาใช้ แต่เนื่องจากสภาพความเป็นจริงที่การกระทำความผิดอาญาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ที่รัฐสามารถดำเนินการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้เสียหายเป็นผู้ดำเนินการเองอย่างในคดีแพ่ง ทั้งโดยสภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปมีการกระทำความผิดที่ร้ายแรงและก่อให้เกิดความเสียหายแก่คนในสังคมมากขึ้น ประมวลกฎหมายอาญาของไทยได้กำหนดเรื่องอายุความไว้ในหมวด 9 ซึ่งบทบัญญัติเรื่องดังกล่าวนี้ได้ใช้มาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยยังไม่มีมีการแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน ในขณะที่ต่างประเทศมีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับอายุความค่อนข้างละเอียดและทันสมัยเหมาะสมกับสภาพของสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในสภาพโลกไร้พรมแดนที่บุคคลสามารถเดินทางไปในที่ต่าง ๆ โดยสะดวกขึ้นอันอาจทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสดูแลหนีไปใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในต่างแดนเพื่อรอให้คดีขาดอายุความ จึงทำให้เหตุผลที่บัญญัติเรื่องอายุความที่เคยกำหนดไว้ดังกล่าวมีความหนักแน่นน้อยลง

ประมวลกฎหมายอาญาได้มีการกำหนดอายุความในคดีอาญาไว้ว่าหากไม่ได้ตัวผู้ต้องหามาฟ้องคดีในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้ หรือไม่ได้ตัวผู้ต้องหาไปฝากขังให้ลงโทษมารับโทษ และหากไม่ได้ร้องทุกข์ในเวลาที่ถูกกฎหมายกำหนด คดีก็จะเป็นอันขาดอายุความ ซึ่งในคดีบางประเภทเป็นคดีร้ายแรงกระทบกระเทือนต่อสังคม เมื่อกฎหมายกำหนดอายุความไว้จะทำให้เกิดปัญหาในการนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อันจะทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เมื่อพิจารณากฎหมายอาญาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีข้อแตกต่างตรงที่กฎหมายอายุความของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะมีบทยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติว่าด้วยอายุความมาใช้ในความผิดอาญาบางประเภท เช่น ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิตเป็นความผิดที่ไม่มีกำหนดอายุความ ดังนั้นหากกฎหมายของประเทศไทยกำหนดให้คดีที่ระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้นำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาบังคับใช้ ก็จะทำให้การบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญามีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการแก้ไขปัญหาคดีผู้กระทำความผิดที่หลบหนีให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อดำเนินคดีและรับโทษตามกฎหมายได้

2. ปัญหาการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญา การที่คดีอาญาหลายคดีขาดอายุความจนไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกฎหมาย จึงทำให้หน่วยงานที่มีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายต้องตระหนักและพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงมาตรการทางกฎหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และประเทศญี่ปุ่น ที่ได้มีการกำหนดให้มีบทบัญญัติในเรื่องการหยุดนับอายุความไว้เป็นการชั่วคราว หรืออายุความสะดุดหยุดอยู่ มาบังคับใช้ก็เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและโอกาสในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้ ดังนั้นประเทศไทยควรนำหลักเรื่องการหยุดนับอายุความชั่วคราว หรือ อายุความสะดุดหยุดอยู่มาใช้กรณีในระหว่างพิจารณาผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือวิกลจริตจนศาลสั่งการพิจารณา ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่ความทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ผู้เสียหายยังมีโอกาสที่จะได้ใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมต่อไปโดยไม่ทำให้คดีขาดอายุความ และในขณะเดียวกันก็คุ้มครองสิทธิของผู้กระทำความผิดให้ได้มีโอกาสในการต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างเต็มความสามารถของตนด้วยเช่นกัน คดีบางประเภทเป็นคดีร้ายแรงกระทบกระเทือนต่อสังคมและเป็นภัยร้ายแรงแก่ประเทศ เมื่อกฎหมายกำหนดอายุความไว้จะทำให้เกิดปัญหาในการนำตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อมาบังคับโทษได้ เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ความผิดที่มีอัตราโทษประหารชีวิตเป็นความผิดที่ไม่มีกำหนดอายุความ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีบทยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติว่าด้วยอายุความ มาใช้ในความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกตลอดชีวิต ดังนั้น หากประเทศไทยนำกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาใช้โดยกำหนดให้คดีที่มีการกระทำความผิดที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน และยังเป็นการกระทำที่ทารุณโหดร้ายที่ระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้นำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาบังคับใช้ ก็จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่นอกจากจะเพื่อแก้แค้นทดแทนแล้ว ยังการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับใจสำนึกผิดและกลับคืนสู่สังคมได้โดยปกติและไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก นอกจากนี้กฎหมายได้กำหนดอายุความในการร้องทุกข์ไว้ในมาตรา 96 มีหลักว่าผู้เสียหายจะต้องร้องทุกข์ภายในกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด หากผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในกำหนดเวลา คดีก็จะขาดอายุความร้องทุกข์ ตามกฎหมายอาญาของประเทศไทยมีการกำหนดอายุความร้องทุกข์มีระยะที่สั้นเกินไป ซึ่งหลักฐานบางอย่างอาจจะต้องใช้เวลาในการค้นหาเพื่อมาดำเนินการร้องทุกข์ และผู้เสียหายอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการร้องทุกข์ จึงไม่ทราบว่าจะต้องมีการร้องทุกข์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้ผู้เสียหายเสียสิทธิในการดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดได้ เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกำหนดให้การร้องทุกข์มีระยะเวลา 6 เดือน ดังนั้น หากประเทศไทยนำระยะเวลาการร้องทุกข์ของประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้กับกฎหมายไทย โดยกำหนดให้ขยายอายุความในการร้องทุกข์ให้ยาวขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เสียหายมีระยะเวลาเพียงพอในการรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญ

เกี่ยวข้องกับคดีไปใช้สิทธิในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด อีกทั้งเป็นการเยียวยาผู้เสียหายให้ได้รับความเป็นธรรมภายใต้หลักกฎหมายที่กำหนดขึ้น

3. แนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกำหนดอายุความตามกฎหมายอาญาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล พิจารณาได้ ดังนี้

3.1 การแก้ไขบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับอายุความ โดยกำหนดให้คดีอาญาที่ร้ายแรงไม่มีอายุความและขยายอายุความในการดำเนินคดีอาญา ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญามีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการแก้ไขปัญหาคดีผู้กระทำความผิดที่หลบหนีให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อดำเนินคดีและรับโทษตามกฎหมาย

3.2 การนำหลักเรื่องการหยุดนับอายุความชั่วคราว หรือ อายุความสะดุดหยุดอยู่มาใช้กรณีในระหว่างการพิจารณาคดีผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือวิกลจริตจนศาลสั่งการพิจารณา ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่ความทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ผู้เสียหายยังมีโอกาสที่จะได้ใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมต่อไป โดยไม่ทำให้คดีขาดอายุความ

3.3 การแก้ไขกฎหมายเรื่องอายุความในการร้องทุกข์ให้มีระยะเวลายาวนานขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เสียหายมีระยะเวลาเพียงพอในการรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญเกี่ยวข้องกับคดีไปใช้สิทธิในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด อีกทั้งเป็นการเยียวยาผู้เสียหายให้ได้รับความเป็นธรรมภายใต้หลักกฎหมายที่กำหนดขึ้น

ข้อค้นพบ หรือองค์ความรู้ใหม่

จากข้อค้นพบใหม่สามารถเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาคดีผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญา ได้แก่ 1) ควรให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับอายุความ โดยกำหนดให้คดีอาญาที่ร้ายแรงไม่มีอายุความและขยายอายุความในการดำเนินคดีอาญา ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญามีประสิทธิภาพมากขึ้น และยังเป็นการแก้ไขปัญหาคดีผู้กระทำความผิดที่หลบหนีให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อดำเนินคดีและรับโทษตามกฎหมาย 2) ควรนำหลักเรื่องการหยุดนับอายุความชั่วคราว หรือ อายุความสะดุดหยุดอยู่มาใช้กรณีในระหว่างการพิจารณาคดีผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือวิกลจริตจนศาลสั่งการพิจารณา ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่ความทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน โดยที่ผู้เสียหายยังมีโอกาสที่จะได้ใช้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมต่อไป โดยไม่ทำให้คดีขาดอายุความ 3) ควรกำหนดให้คดีที่มีการกระทำความผิดที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงทั้งต่อชีวิตทรัพย์สิน และยังเป็นภาระที่ทารุณโหดร้าย ที่ระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มีให้นำบทบัญญัติเรื่องอายุความมาบังคับใช้ 4) ควรขยายอายุความในการร้องทุกข์ให้ยาวขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้ผู้เสียหายมีระยะเวลาเพียงพอในการรวบรวมพยานหลักฐานที่สำคัญเกี่ยวข้องกับคดีไปใช้สิทธิในการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เพื่อที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด อีกทั้งเป็นการเยียวยาผู้เสียหายให้ได้รับความเป็นธรรมภายใต้หลักกฎหมายที่กำหนดขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรยกเลิกความในมาตรา 95 วรรคหนึ่งเดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิดเป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่ความผิดที่ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้อยู่ในบังคับของอายุความ (1) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี (2) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี (3) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี (4) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น”

1.2 ควรยกเลิกความในมาตรา 95 วรรคสองเดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งการพิจารณา มิให้นับระยะเวลาในระหว่างที่ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งการพิจารณาไว้มารวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ”

1.3 ควรยกเลิกความในมาตรา 98 เดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน มาตรา 98 เมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้ใด ผู้นั้นยังมิได้รับโทษก็ดี ได้รับโทษแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้ายังมีได้ตัวผู้นั้นมาเพื่อรับโทษนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดหลบหนี แล้วแต่กรณี เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ เป็นอันล่วงเลย การลงโทษ จะลงโทษผู้นั้นมิได้ เว้นแต่ความผิดที่ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี มิให้อยู่ในบังคับของอายุความ (1) ยี่สิบปี สำหรับโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี (2) สิบห้าปี สำหรับโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี (3) สิบปี สำหรับโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีลงมา หรือโทษอย่างอื่น

1.4 ควรแก้ไขข้อความในมาตรา 96 เดิม และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน มาตรา 96 ภายใต้บังคับมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในหกเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการบัญญัติกฎหมายที่เป็นข้อยกเว้นมิให้นำเรื่องอายุความมาใช้บังคับแก่คดีอาญาบางประเภท

2.2 ควรศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายที่ไม่ควรกำหนดให้มีอายุความบังคับโทษในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิด และกำหนดบทลงโทษไว้แล้ว

เอกสารอ้างอิง

กำชัย จงจักรพันธุ์. (2551). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยระยะเวลาและอายุความ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณิต ณ นคร. (2556). *กฎหมายอาญาภาคทั่วไป*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

จิตติ ติงศรัทย์. (2546). *กฎหมายอาญา ภาค 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

ปกป้อง ศรีสนิท. (2556). *คำอธิบายกฎหมายอาญาระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

พงศ์ธร บุญอารีย์. (2540). *กฎหมายระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญา*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.